

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	0	6	6
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 1st Semester

(2123)

**ADVERTISING, SALES PROMOTION & SALES
MANAGEMENT (In all Mediums)**

Paper : I (Marketing Communication)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 100

Note :—Attempt **five** questions in all, including Question No. **I** which is compulsory and selecting **two** questions from each Unit.

I. Attempt any **four** of the following :—

- (a) What is Marketing Myopia ?
- (b) What is Psychographic segmentation ?
- (c) How Promotion decisions help in marketing ?
- (d) What do you understand by Confused Product Positioning ?
- (e) Discuss marketing as a Social Process.
- (f) What is the role of branding and packaging ? $4 \times 5 = 20$

UNIT—I

II. Discuss the nature and importance of communication with examples in detail. 20

III. Discuss various barriers in the way of developing effective communication system. How can we overcome them ? 20

- IV. Define product. Explain its life cycle with suitable examples. 20
- V. What is Internet Marketing ? Discuss the Problems and Perils associated with it. 20

UNIT—II

- VI. Discuss the policies and methods of pricing. Give examples to support your answer. 20
- VII. Discuss in detail the concept of integrated marketing communication. 20
- VIII. What do you understand by Promotion mix ? Discuss various factors that determine Promotion mix. 20
- IX. Define Marketing Segmentation. Explain the various types of Market Segmentation basis. 20

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— कुल पांच प्रश्न करें, साथ ही प्रश्न नं. I जो कि अनिवार्य है।
प्रत्येक यूनिट में से दो-दो प्रश्न करें।

- I. निम्नलिखित में से किन्हीं चार प्रश्नों का उत्तर दें :—
- (क) विपणन निकटदृष्टीय क्या है ?
- (ख) मनोवैज्ञानिक विभाजन क्या है ?
- (ग) विपणन में प्रोत्साहन निर्णय कैसे मदद करते हैं ?
- (घ) भ्रमित उत्पाद स्थिति से आप क्या समझते हैं ?
- (ङ) एक सामाजिक प्रक्रिया के रूप में विपणन की व्याख्या कीजिए।
- (च) ब्रांडिंग और पैकेजिंग की क्या भूमिका है ? 4×5=20

यूनिट-1

- II. संचार की प्रकृति और महत्व पर उदाहरणों के साथ विस्तार से चर्चा कीजिए। 20
- III. प्रभावी संचार प्रणाली के विकास की विधियों में विभिन्न बाधाओं का वर्णन कीजिए। हम उन्हें कैसे दूर कर सकते हैं ? 20
- IV. उत्पाद की परिभाषा दीजिए। इसके जीवनचक्र की उपयुक्त उदाहरणों के साथ व्याख्या कीजिए। 20
- V. इंटरनेट विपणन क्या है ? इसके साथ जुड़ी समस्याओं और खतरों की व्याख्या कीजिए। 20

यूनिट-2

- VI. मूल्य निर्धारण की नीतियों और विधियों की व्याख्या कीजिए। अपने उत्तर की पुष्टि करने के लिए उदाहरण दीजिए। 20
- VII. एकीकृत विपणन संचार अवधारणा की विस्तारपूर्वक व्याख्या कीजिए। 20
- VIII. आप पदोन्नति मिश्रण से क्या समझते हैं ? पदोन्नति मिश्रण निर्धारित करनेवाले विभिन्न कारकों की व्याख्या कीजिए। 20
- IX. बाजार विभाजन को परिभाषित करें। विभिन्न प्रकार के बाजार विभाजन आधारों की व्याख्या करें। 20

(पंजाबी अठुवाँ)

ਨੋਟ :— ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- I. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :
- (ੳ) ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਨਿਕਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਦੋਸ਼ ਕੀ ਹੈ ?
- (ਅ) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵੰਡ ਕੀ ਹੈ ?

- (ੲ) ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ?
- (ਸ) ਉਲਝਣ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
- (ਹ) ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ।
- (ਕ) ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਅਤੇ ਪੈਕਿੰਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ ? 4×5=20

ਯੂਨਿਟ-1

- II. ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 20
- III. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ? 20
- IV. ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦੀ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20
- V. ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

ਯੂਨਿਟ-II

- VI. ਮੁਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਉ। 20
- VII. ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20
- VIII. ਪਦਉਨਤੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਪਦਉਨਤੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
- IX. ਮਾਰਕੀਟ ਸੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਮਾਰਕੀਟ ਸੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20